

8/76
War. batwana
Sekhukhune
M. M. M. M.
do other
gr. 3/3

539

539

MAY - 2 1942

K34/76
H. N. Selwane

PP. 1-20

Kolouwane

1/20

Kolouwane ke le solô la
xo rapya ke batho Batho
se ba eya seo tsa ma rone
baya holouwane ke rone ba
tswêlê ha ba ntshê ba ile
seo bolaya diphoofolô.

Etlare ha mantšwana
gwa lla ma kudišane.

Banna batlare le masobore
a mangwê, ba tšona e sala
šexo. Ba tšeya ma lantse
dilešwana le dimpya tšona bōna

Batsumi ba tšê šona
koainq ya seo bolaya, ba e
retla ke xa bōna go a šexo
xo bolaya pelê. Yomong o tlare
ma se ke bolailê diphoofolô,
dida rwala ke se mang-mang.

Yomong le yena o da riyalo go
mong le yena o da riyalo.
Ke noka baya ^{la} tšona

Re bona se banna ba
 se ba tsona ba e ba byak
 ka naka tsa kgotang. Dimpya
 tsona dila ha me gare
 xare xa le naka, ditšeme
 di tsona.

Ke yomongwe a ka o hwetsa
 o sarabetsa, o tlare, bowebung
 mono ba sešu ke moka
 ba o wa gusila le naka. Ke
 tlare wa maleba a o bêtša
 ke moka a o itiya. A o
 xweša ya a tsere xo naye
 khang. Ke dimpya ditšeme
 di swa le bona ba tsame
 ba itiya ye mengwe.

Ke o sene maleba o da
 roba ke me butla le tše dingwe
 tše dibolaiweng.

Diphōdōfōlō tše ba a tšong
 xo dibolaya ke mmulla
 phuti, phudu-fudu, le tlare, ka khang

hlong, khudu, kocaka, le khukhu
le tše dingwe.

Ke batha ba bantšhi ba
ba sa rateng khudu, scamme
sca ba e hlatho, emp'a ba
selika ke maoto a yona le
xo rola ka pel'e se motha
a e swere. Emp'a ba bsa
nana ye bose ye bete sa
yona le fetasco sa kocomo ka
bose.

Banna ba ba tlare se
ba boela xae, mantšibawa,
ba a basana dirama
tše ba di bolaiing.

Bona, xoe se ba tsumi
ba ba bolaiile nosca ye koto
kina la yona e by boso
kwaare khware, batšeya
mo kscopa ba o isa
mo šate, xo kosi, xoya
xo besca. le se ba bolaike

539

4

K34/76

Mkwê, ba isa mokosopa mosate
xoya sobosca.

Marlalo a diphôfôlô tsê
dingwê ba tsya ba sosce
makxesuca. Amangwê a
go sco etsa Rakedi, kscano,
phukubye le Mkwê le tsê
dingwê he tsâ matata.

Tata le leibotse he la
Mkwê le dipela le la dipshukubye
koluwane ya banna le busimane
Seripa II

Byale mtla ba le diwana
ha phôfôlô tsê dingwê fa-
Mmutla ôna. obolawa ha molamu
le mpya e ya oswara, fêla
xonyakexa mpya ya le bela
Molamu le ôna ô nyaka se ô
swere ke motho wa xo kxôna
xo betsa.

Mesecare Mmutla xa ô
sepele, ô sepele bošexo fêla. O

swabala ka fase sea malyang le
 mehlana, kudu melatanyang.
 Se se o' rita yere; he mmuola wale
 kadi morua masaka shane. ke
 mmuola wabo hswanxawa le belô
 le ho he thsaba la bo thoka;
 se eli labo mpya lona rita shahana
 Bara xore melamu ba o' rita o' sare
 he ya thsaba, seba o' sare he ya tloxa
 le se o' sa robetie. De le mpya yona
 ka xore siya hitima ka moha ditla shahana
 Mmuola sea o' tswa ka chipa, fela ka xata
 shxane yona e builla ka chipa, ka
 xore elalo da yona xa le hoxexa, ke
 seaxla. e fetwa he mmuola ka boxolo
 empa e feta mmuola ka mosela. Moxla
 wa yona o' dira dihlora e dula
 me leteng le chipa xong tsa mehlare.
 E bolawa he simpga. Rere he o' p'atlang o' se
 nyana xo p'atla Metô t'ô. Ke xore
 e p'atla d'atla d'impya ke dia
 e swara.

Le xona e ya leka xo etwela:

Khudu yona se se bona
e ya hunyela, le xona xo thsala
xa yona. Se ba e buwa ba
e phapha ka se lepe e saphela,
e hwa mala ba e kxa betse.

~~Khudupane~~ Thuhu nyakana le
mpya tse boxale ka xore le
bata la xo etwela, le xona
e nyahile xoleka le mpya.

Phuti yona ye ye koto, xonne
e nyakana le dimpya tsa xo
thsalaba. Nalamu e ka wisa
ke wa mmitsi wa difaka. E
lapa ka pele. E buwa ka
thipa le tlatle ke di kthselone.

Phudufadu e ne le belo
le xona xa e lape ka pele,
e pala ba ekse sitse. E kxona
ke mpya tsa mapho fela le
malamu.

Nkwê. yona e nyaka

539

K34/76

7

batho ba boxale ka
 xore dimpya tšona diya
 e. chšaba. Bane bolaya ka
 manummi; ba e ya xela
 tšaka. Talô la yôna ke le
 lebotse la xo rata ke
 masoši.

~~H.D. Selane~~

MAY - 2 1942

K34/76

Mo hlolela se se seke rona.

Re reetla mo xo ye taba,
 re ha bana xco re batho ba Baso
 kxalé ba ba ba kxotwa ^{xo} le feta bana ^{fora}
 Re kwa xore kxalé motho ó be are
 xe a ka rotéla tseleng, mmaxwé
 ó ha rururua matswélé. Mo be xo
 xa ne tšwa bana ba bannyane.
 Ngwana yo ó be are xe a rotéle
 bare a hlabé le hlakwana xco dimu
 xa marotó wa xo xwé, ke moka a
 a patlana ka dimpa, a be a ó latwa.
 Xona ba be bare xo ka se dirêxé
 seló.

Motho xe a ka šupa molala tladi
 oona ba be bare a metšé
 lefsikana, xo bane xe a ka se
 le metšé ngwakó wabo ota swa.
 Bayale re kwa ye nngwé le yona
 šei: Nocho. o be a sa dumelwa
 xco poša theng le yo mongwé
 Kascore. mmaswé a ka tswala

K34/76

ngwana le golesocholadi yona
 rehuwa score metho obe a
 swanetsê seo etswara letôlo.
 Lesôna xo e tswara yo a
 thomileseo seo etswara poša
 moraco.

Ngwana o be a xa ne tšwa xo
 thsela mollo, ka score ba be
 bare ota rota madi. le
 ye na a nape a thome seo
 šiya.

Le yo xa ota mollo ka
 sa moraco, ba be bare ota
 tšwa mosela.

Bana, ^{ba be} ba bare xe ba le t
 kano heng, yomong^{de}wa bona
 a apola, atlose a -seke a
 hiapa, a be a para, be a
 botšwa score mmaxwe o
 da tšeya. le le pelle la
 mma-moxodu-a-hô^orô^o. ka xo
 thôaba se mmaxwê a be a

539

K34/76

10

ka ~~tsa~~ tsena oke o re a
hlapa.

Mo fala pitša mosecare
wa sekocaiala ba be bare
seo tla tla motho go ba be
seo ba re ke Mma-ntšeksedile.

Batswadi ba bana ba
be ba tšona bōna xore oa
oo botse seo ke sa bana ba
rotela ditšelang ka ~~ore~~ dida

nhisa. ke xōna xo fēta batlo.

Ke bare seo o thsetšē mollo o
tla rota madi, xōna ba be
ba šiya gore bana ba ke
wēla mollong. Seo o ra ha
samarasō xōna ba be ba šiya
xore go mongwē a ka mokusa
metsā, a thoxe a wēla mollo
ka masetla.

Mo fala pitša mosecare;
xōna ba be ba thšaba t xore
bana ba ka šale ba phaptha
dipitšā ka xore re fala masōšō,
xoba ba s. thšōma thšōma
motse re bare re ya a peya.

539

Papadi

MAY - 2 1942

Bana banyaka bommabo ^{K34/76}

Moxong o tla xopola xore, ~~xxx-rere~~^{re}
 bana banyaka bommabo ware yera
 batswadi. Aowa! yera bana. Anke re
 hlaolose: ~~latsaneng~~ ka xe bana eba
 batswadi. 'Keya kašimane le bannyana.

Xore bōna bana ba ka noši
 bare: are kxiethaneng, re bapaleng
 papadi yela ya xonyaka batswadi. Ke
 moka xotlare ha ba xolo bare: rena
 re ba-sadi. Kemoka ba kxietha bana
 xobale baseco ba ~~ixietha~~ xore
 ebe basadi. Mošimane yēna xa
 ke a kxiethwa xoba mosadi.

Byale bona xore xōna mola
 xobale barexobale ke bana, xotla šala
 ba bangwē ba esero batswadi e bile e
 se xobana. Papadi e yathoma ~~tt~~ byale.

Bommoxo bana batla dula fase ba
 swere mafika ka diatleng tšabōna, a byalo
 ka dithšilo, ke moka byale ba fēra sesēka.
 Bana le bōna batla ~~xobala~~ patlama ka
 pele xa bo mmabo. Matsōxcō a bōna

a xa hlana ka pele xa hoto hlōcō ye e
le bele tšexo fase, ba be ba budu-la-la
byale kaxce e ke ba rwabetše.

O ha bona yo mongwê le yo mongwê
wa batswadi a ^{tula} duta, fann fase ka
letsika, pele xa nguana wa xaxwê ore:

Mothša kudutu-kudutu, Bana bōna
ba hahlatlola bommabo kaxore; Mothšakola.

Batswadi: Mothšakola kudutu-kudutu,

Bana : Mothšakola.

Re bona xe e šetše e le sebaka
badirala byalo, bommaxo bana, badira
bana phori mahlong. Ba bile ba bitša
bale ba ~~se~~ ^{xe} ba baselō, ba hile
xo tšeya mafesika a le mo xo ~~baselō~~
batswadi. Bana tula fase byale ka
bo mmaco bana. He bona bare!

Mothša kudutu-kudutu Bate bana
ba fele bare Mothšakola. Bōna bare
kotse ke bommaxo bōna; mola
bommaxo bōna ba ile xo utama.

Bale ba hare xo bōna tšoxang-

K34/76

Re bona bana bare xe ba tšoxa
fale ba hwetša bommabo ba sepetše,
Bathoma' xoya kuwa-le-kuwa banyaka
~~bommamo bommabo~~. Ba tšame ba
kitima bare: Mmê-mmê-ó'ilekaye?

Mmê-mmê-ó'ile-kaye?

Baphaphatha maraxo a bôna ka
a tla tšepedi. Etlare mola e le
k'rale; yomongwê le yomongwê wa bana
o tlakwa mmaxwê are: ke mono
ngwanaka. Bana ba tla thoma bare:

Bana: Mme-mmê-o-tšwa kaye?

Bommabo: Ke tšwa bo pedi ngwanaka.

Bana: Mme-mmê-o-tšwa kaye?

Batswadi: Ke tšwa bo pedi ngwanaka.

Ba dira byalo xo fihla mo ba
beso bale xôna. O' tla hwetša
ba taboxa bathasike, xo bile xo
tso-xile le role'

(1.1) k'rale

539

MAY - 2 1942

8/76

K34/76

Ntwa

Ntwa masareng a Makhutu le
Sekhukhune II.

Mmakhutu e be e le
kxosi ya ba mamone.
Ke tatao kwati Sekhukhune
yena, ke kxosi ya ba xa
Sekhukhune. Ntwa ye se e
e lwa e be e sa le sosana
ba sa moswa setse boxosi:

Kxosi tse tse pedi ke
bana ba motho, ke xore
ke le loto le tye. Ba be
ba ba ha boxosi.

Mmakhutu e be e setse e le
motho yo a sodileng. Lesona
e be e le ba lapa le boso.

Ba sa Sekhukhune e be e
le ba lapa le lenyane.

Ko hwa sala seore ba
xa Sekhukhune ba ile ba swa
xo ya se bolaya ba sa

namone. Ba tšweleše
 mosescare o moscolo.
 Bamamone ba ile se
 ba ba bona ba letša
 Mohudutane o moscolo wa
 masothša are: podi-podi
 abe a hlaba le mokgosi
 are ba sadi e polokeng
 le ya uelwa.

Ke noka ba sadi le
 bona le ka dihotwana
 ba thibela let ha
 sebonq. Nwale ma
 barma ba tšeya dihla-
 baro.

Manaba a bona a
 be a sale ka mosē sanoka
 ye bare ho ke Moscoswaneng.
 Re kwa xone ka yona noko.
 yeare Moscoswaneng e ile ya
 hlala, Basikhukhune ba palewa
 ke go thosa noka ye we.

Tsatsi le ile se le hlabile
 laka moso Kocosi ya tawa
 ha saae elexo Mmaletutu. O
 ile se a le tseleng a xa
 hlana le Mmaso-Mhepang seloane.
 yo oona byale elexo
 mohumacadi wa Mahoopho.
 mo. Tebediela. a e a eya
 xo tšeya moloso a rumibe
 ke mmaswe. ka xore ebe e le
 motswetsi wa Ngwana
 yo bare ka Tswaledi Mmapuru
 Kocosi e le xo raba
 are bya haye mola xo bi
 file! Bare Mme ore re ge re
 motšeyile motoxo. Are xo bona
 thšabešang hapsie le tle le
 nhwetša sona fa. Ba thšabeša
 ba se ba tle ba mhwetša. yaba
 o tloxa le leona xo ya mowe
 sco le tsaveng.

Re hwa xore Mmaletutu

o ile a bitoa banna ba ba a
 dulang le kumutung ba senya
 kaomo. Kamoka ba ya ba
 senya phuti. Pyale t swa
 sloca kaomo ya thola kaomo
 noka, ba e bona ba e bolaya
 ba ija.

E rite se ba sloca ba bona
 phuti, ba e le le kisa ya thula
 motho, le t yona ba be ba
 e bo la ya ba ija. Baile
 mola le hlathetse rub ruri, ba theoxa
 yomong wa xa sekukhune are na
 re yolwa bong xona mola mola re
 eya xo tseye xa teye. Noka ya fela

Basadi ja dula dikhung. t
 Mokosi wa lla, ba nape ba swana
 Kiso Mokao ya ja nkaao, kwa sala
 ngwana kwale xo thothetha.
 Kwa swa kxong kwa sala molara
 Rehwa xore moksetolo yomongwe
 wa mamore, mmaxo Makuwiti

yo xona babylak eke seo motsoeta
 wa Makhopho me Zebediela seo ba
 Mamone, are a sare, ba an
 baswarang lona bawe he ba xwera
 ba lona. Motho wa Sekhukhune are:
 "O tloya kage, retla sere xo xo
 thusa bolaya rabe ra xo itiya
 ka maraswana se lepe maraxwa".

Monna yone wa xa Sekhukhune re
 a riyalo o lebane le dikxomo. He
 a sare he ya hlaxoxa, Monna wa
 mamone a le e le xore o a mona.

A mmolaya:

Are: Nkhoseng le howa. Nwawe
 humu. Are: Waha xa sa tloxa morota.
 Xwawe humu!

Ba Sekhukhune ba thoma ~~soxwa~~
 sothaba bale ba Mmatshutu ba ba
 le le kioa, Ba tšene ba swara ba bang
 # ~~H. H.~~ Mokoši wa lile. Ba an
 basadi etšwa le bone tšige kamo
 e leše. a hwetšae noba ditoto toto.

Basadi la bowêla ba masae.
 Rehwa xore bale ba xolla ba ~~swere~~
 swerwe wa da le tonki le dikobô
 tša kxosi Sekhukhune. ^{Esele} Tonki yewe
 ba le bare ke Mmapitsane, ya
 thsadi. Tonki Esele yewe e ile ya
 shwala hudu.

Dit Bathupiwa baile ba isa
 le kubeng, la mošate. Ba^{be ba.} dišwa
 ke masoana a swereng marumu.
 Nohle moba be baratano xoya, ba
 be ba e ya le ba diši:

Mmakhuta e ile mola ntwana
 e e ya mafeklong, a ba
 loholla ba sepela. Are xobona;
 se ba sepela, le ke ye le botšê
 Sekhukhune a bawe sape le
 bot e li ke re ya wa, kaso re
 ke ngwana, ke da mmolacla;
 ruri. Batho bale ba sepela.
 Nodosa faue Sekhukhune a sehwe
 a rata xhwa.

Re kwa xore ba simanyana
 ba ile ba xosa batho bawe
 ba xohwa, ba ba lahlela
 ka motapong.

Batho bawe ba bolophisa
 ke manong le dikolobê. Motlora
 fawe batho ba ba nthši
 ba manone ba se
 bahwe ba eja dikolobê
 ka xose. ba bone
 ke dija batho. Bore:
 a! o' se se se se sa
 se se se se.

Le leho no se o kaya,
 o da hutsa ba hsekolo ba
 ba nthši ba sa e je.
 Empa empa xa ba ile.
 ba no seka ke mokswa
 owe. Kudu ba sadi le
 bana ba banyana
 ba nang xa ba ife.

HP Selane End. S. 539